

Annin tarina

Anni on tällä hetkellä 22-vuotias Helsingissä asuva toisen vuoden opiskelija. Hän muutti Helsinkiin 20-vuotiaana vanhempiensa luota Kajaanista. Lapsuudenkodissaan hän oli tottunut siihen, että peruselämisen kustannukset ovat pieniä, sillä asumisesta, ruoasta tai muistakaan perusmenoista ei tarvinnut juurikaan itse huolehtia. Hänellä oli hyvät välit vanhempiinsa ja kolmeen sisarukseensa. Hän teki osa-aikatoita ennen opintojen aloittamista ja kaikki tulot olivat pitkälti käytettävissä omiin vapaa-ajan menoihin. Tuntui ettei rahan kanssa ole tiukkaa. Kuitenkaan säästöön Anni ei rahaa jättänyt.

Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana Anni yllättyi siitä, kuinka paljon rahaa menee pelkästään peruselämisen menoihin. Yhtäkkiä Annilla teki tiukkaa selviytyä edes vuokran maksamisesta. Myös ruokaostoksissa joutui olemaan tarkkana. Heti ensimmäisten kuukausien aikana Annille kävi selväksi, että on rankkaa kun itse vastaa kaikista omista menoistaan eikä kaikki raha ole käytettävissä vain vapaa-ajan menoihin. Fuksivuosi, yksin asumisen vapaus ja ison kaupungin meno- ja ostomahdollisuudet luonnollisesti tarkoittivat nuoren naisen kohdalla myös sitä, että vapaa-aikaan menee myös jonkin verran rahaa.

Anni maksoi myös monen ostoksen osamaksulla, kuten tietokoneen, puhelimen ja vaatteita sillä varaa ei ollut maksaa yhdellä kertaa koko summaa. Annin tuloina ensimmäisen syksyn aikana olivat vain opintotuki ja opintolainat. Kun Annin vuokra oli 800€/kuukaudessa, eikä vanhemmillakaan ollut mahdollisuutta auttaa taloudellisesti, kävi hyvin nopeasti selväksi, että Annin rahat eivät meinaa riittää edes peruselämisen menoihin.

Anni joutui ottamaan kulutusluoton peruselämisen laskujen maksamiseen, muutaman kerran hän joutui maksamaan uudella luotolla edellisen pois. Myös yhden vuokran Anni jätti maksamatta. Tämän avulla hän sai maksettua useamman velan ja laskurästän pois. Mutta ei kaikkia. Ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä Anni sai töitä, joita hän teki osa-aikaisesti opintojen ohessa. Tästä eteenpäin opintotuen, asumislisän, opintolainan ja työstä saadun palkan (1400€) myötä Anni sai maksettua kaikki peruselämisen menot, mutta lainan lyhentämiseen varoja ei enää ollut. Myös osamaksut moneen eri paikkaan muodostivat kuukaudessa ison summan yhteenlaskettuina. Veloista murehtiminen aiheutti vatsakipuja ja päänsärkyä Annille.

Anni halusi kaikin keinoin kuitenkin välttää maksuhäiriömerkinnän ja otti tarpeen tullen uuden kulutusluoton, jolla esti aiempien velkojen joutumista ulosottoon. Tällä hetkellä Anni on tyytyväinen siihen, että rahat riittävät omin keinoin maksamaan kaikki peruselämiseen liittyvät menot, mutta on huolissaan kun ei saa velkaa lyhennettyä muutoin kuin ottamalla uutta velkaa. Velkaa Annilla on tällä hetkellä yhteensä 5000 euroa.

Kysymyksiä:

Mitä Annin olisi kannattanut tehdä toisin?

Ennen opintojen aloittamista?

- Säästää opintoja varten, kun oli mahdollisuus vanhempien luona asuessa
- Suunnitella ja arvioida kuinka paljon kiinteitä peruselämisen kuluja kertyy yksin asuessa ja opiskellessa, opetella konkreettisesti minkälaista elämä on taloudellisesti kun vastaa kaikista omista menoista
- Hankkia opiskelija-asunto jotta rahaa jää elämiseen enemmän
- Hankkia uudempi puhelin, tietokone ja riittävästi uusia vaatteita ennen opintojen aloittamista, jotta ei tarvitse heti niitä ostella

Kun huomasi että rahat ei riitä?

- Laittaa menot tärkeysjärjestykseen ja huolehtia, että vuokra ja muut tärkeät perusmenot tulee maksetuksi
- Jättää kulutusluotot ottamatta, sillä hänellä ei ollut maksukykyä maksaa niitä takaisin
- Sopeuttaa menot tuloihin sopiviksi, ei voi elää niin kuin ennen opintoja
- Toisilla vanhemmat voivat auttaa ja toisilla ei

Kun velkoja alkoi kerääntymään useita ja maksuhäiriömerkintä uhkasi?

- Lopettaa velalla velan maksu, hyväksyä tilanne
- Tehdä laskelma paljon peruselämisen menot vievät, jos tämän jälkeen jää vielä jotain, käyttää sen velan maksuun, muutoin jättää velat maksamatta
- Ottaa velkoihin yhteyttä, kertoa ongelmista läheisille tai hakea apua ammattilaisilta
- Maksaa pienimpiä velkoja pois, muut ulosottoon
- Varautua etukäteen maksuhäiriömerkintään varmistamalla, että sellaiset hankinnat tehty joita hankala saada, kun merkintä tulee
- Jos opintolainan saaminen olisi estynyt maksuhäiriömerkinnän vuoksi, olisi voinut saada toimeentulotukea
- Ulosotto lyhentää automaattisesti, mikäli tulot riittävät
- Velkojen hoitaminen onnistuu, kun työtulot kasvavat joko ulosoton kautta tai hankkimalla jokin järjestely
- Ulosotto ottaisi palkasta yli 400 euroa, mutta voisi saada toimeentulotukea tällöin lisäksi tai vaatisi muuttoa halvempaan asuntoon

Danielin tarina:

Daniel on tällä hetkellä 25-vuotias pätkätöitä tekevä tamperelainen. Töitä hän tekee peräti viidelle eri työnantajalle, joista työtunteja kertyy kuitenkin vain hieman enemmän kuin normaalilla kokopäivätyössä käyvällä. Nettotulot ovat 1800€. Danielilla on ravintola-alan tutkinto. Viisi vuotta sitten Daniel oli vielä velaton, kävi jo silloin töissä, rahat riittivät ja kaikki tuntui olevan hyvin.

Tuolloin hän lainasi asuntoansa eräällä hyvälle ystävälleen viikonlopun ajaksi, kun Daniel meni käymään äitinsä luona. Hänen ystävänsä vietti kosteahkon viikonlopun Danielin kämpässä ja baarista tultuaan nukahti suihkuun suihkun ollessa päällä. Tästä seurasi vesivahinko, josta Danielille koitui 9 000 euron kulut. Danielilla ei ollut rahaa maksaa summaa, mutta hän sai sovittua, että lyhentää velkaa kuukausittain 400 eurolla.

Danielille jäi tämän jälkeen kuitenkin niukasti rahaa muihin menoihin, kun hänen vuokransa maksoi 900 euroa. Eräänä päivänä Danielin toinen kaveri houkutteli hänet kasinolle pelaamaan. Danielkin päätti kokeilla ja voitti heti illan aikana useita satoja euroja. Daniel ajatteli, että pelaamalla hän voisi saada rahaa myös vapaa-ajan menoihin joita ei nyt jäänyt vesivahingosta koituvan velan lyhentämisen jälkeen.

Aluksi Daniel voitti lisää, jopa useita tuhansia euroja ja kaikki rahat hän käytti vapaa-ajan menoihin. Pitkässä juoksussa Daniel kuitenkin alkoi jäämään häviölle pelaamisessa ja hän yritti paikata tappioita ottamalla kulutusluottoja pelaamiseen ja lainasi rahaa kavereilta ja vanhemmilta. Tappiot ja velkaongelma kuitenkin syvenivät. Samoin Danielille oli kehittynyt peliongelma.

Daniel masentui myös pelitappioista ja kertyneestä velasta eikä edes avannut velkojien lähettämiä laskuja, kun niitä tuli lähes joka päivä. Velkaongelman hän onnistui salaamaan läheisiltä. Lopulta osa veloista meni ulosottoon. Tällä hetkellä Danielilla on ulosotossa 18 000 ja lisäksi hänellä on muuta velkaa ulosoton ulkopuolella 6 000 euroa. Daniel maksaa palkastaan ulosottoon 1/3 ja lisäksi lyhentää satunnaisesti velkoja myös ulosoton ulkopuolella oleville velkojille. Velan pääoma ei kuitenkaan juuri lyhene ja tuntuu ettei velkaa saa koskaan maksetuksi.

Kysymyksiä:

Mitä Annin olisi kannattanut tehdä toisin?

Missä kohdissa Danielin olisi kannattanut toimia toisin ja millä tavoin?

- Lyhentää peleillä saaduista voitoista vesivahingosta koitunutta velkaa
- Lopettaa pelaaminen siinä kohtaa, kun sitä jouduttiin rahoittamaan velalla
- Avata velkojien lähettämät kirjeet ja ottaa heihin yhteyttä, maksaa sellaiset velat jotka pystyy
- Puhua ongelmista läheisille ja hakea apua ulkopuolelta riittävän ajoissa kun viitteitä velkaantumisesta ja peliongelmaasta alkoi kertymään

Mitä Danielin kannattaisi tässä vaiheessa tehdä?

- Selvittää voisiko saada toimeentulotukea. Ulosotto katsotaan hyväksyttävänä menona.
- Siirtää kaikki velat ulosottoon, pois lukien yksittäiset pikkuvelat jotka saa nopeasti maksettua kokonaan pois, tällöin jää enemmän rahaa elämiseen
- Laskea paljon rahaa jää peruselämisen välttämättömien menojen jälkeen, jos jää riittävästi voisi hakea järjestelylainan takausta Takuu-Säätiöstä
- Varata aika velkaneuvonnasta tai ottaa yhteyttä Takuu-Säätiöön
- Ennen velkojen järjestelemistä tulisi kuitenkin saada peliongelma kuriin. Muutoin ei voi velkoja hoitaa.